

Hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlüğe ilişkin görüşleri

The opinions of nursing students and nurses about internship

Medine Yılmaz, Çisem Çetin, Nuray Egelioglu Cetişli, Elif Ünsal Avdal, Yasemin Tokem

Gönderilme tarihi: 28.08.2017

Kabul tarihi: 17.03.2018

Özet

Amaç:Çalışma, hemşirelik eğitim müfredatında ilk defa uygulanmaya başlayan intörlük programına ilişkin olarak, dördüncü sınıf öğrencileri ile daha önce intörn öğrencilik sisteminin olmadığı ve uygulamanın yapıldığı bir hastanenin ilgili kliniklerinde görev yapan hemşirelerin görüşlerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma hemşirelik bölümü 4.sınıfında öğrenim gören intörlük programı uygulanan 101 öğrenci ve intörlük programının uygulandığı hastanede, intörnlük ile birlikte çalışan 100 hemşire ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında literatürden faydalanılarak araştırmacılar tarafından, öğrenci ve hemşireler için ayrı birer form olarak oluşturulan İntörlük Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi tanımlayıcı testler ile yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %96.4'ü, intörlük uygulamalarının hemşirelik mesleğini tanımasına ve uyum sağlamasına, %89,3'ü el becerilerinin artmasına, %82.1'i sorumluluk duygusunun ve iletişim becerisinin gelişmesine, %81'i kendine olan güveninin artmasına ve ekip çalışmasını öğrenmesine katkı sağladığını belirtmiştir. Hemşireler ise, intörlük uygulamalarının öğrenciler açısından, el becerilerinin (%97.9) ve teorik bilgilerinin (%91.8) artmasına, mesleği tanımlamasına ve uyum sağlamalarına (%97.9), iletişim becerilerinin gelişmesine (%95,9), kendilerine güvenlerinin artmasına (%93.8) ve ekip çalışmasını öğrenmelerine (%91.8) katkı sağladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %72.6'sı, hemşirelerin ise %98'i intörlük uygulamasının devam etmesini istemektedir.

Sonuç:Hemşirelik eğitiminde öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan intörlük uygulamalarının, öğrenci ve hemşirelerden görüşlerinin alınarak düzenlenmesi, intörlük programının daha etkin ve verimli olması açısından önemlidir.

Anahtar sözcükler:İntörlük, hemşirelik öğrencisi, hemşireler

Yılmaz M, Çetin Ç, Egelioglu-Cetişli N, Ünsal-Avdal E, Tokem Y, Hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlüğe ilişkin görüşleri. *Pam Tıp Derg* 2018;11(3);329-336.

Abstract

Purpose: This study was conducted regarding the internship program that had been applied for the first time in nursing curriculum and the objective of it was to determine opinions of the nurses that were working in a clinic in which internship program with 4th class students had been applied for the first time.

Materials and methods: This descriptive study was conducted with 101 nursing students that were studying in the 4th class with internship program and 100 nurses working in clinics that this internship program applied. Data was collected with internship program evaluation form that was developed by researchers based on the literature. This form was developed for both students and nurses individually. The evaluation of data was made by using descriptive tests.

Results: 96.4% of students stated that internship program supported them in learning nursing occupation and adaptation. Also students informed that the internship program supported them in developing their hand skills (89.3%), responsibility and communication skills (82.1%), learning team work and increasing self-confidence (81%). On the other hand, nurses that worked with these students stated that internship program supported students in developing their hand skills (97.9%), increasing their theoretical knowledge (91.8%), learning the occupation and adaptation (93.8%), learning the team work (91.8%) and increasing their self-confidence (93.8%). 72.6% of students and 98% of nurses wanted internship program to be continued. phosphatase levels were lower and glutathione levels, myeloperoxidase activity, and superoxide dismutase activity were similar between Leflunomide treated and untreated Methotrexate toxicity groups.

Conclusion:Structuring the internship program, which supports developing occupational skills of students in

Medine Yılmaz, Doç.Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İZMİR, e-posta: medine.cyilmaz @ikc.edu.tr (orcid.org/0000-0002-3962-5820)

Çisem Çetin, Öğrenci, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İZMİR, e-posta: cisemcetin0@gmail.com (orcid.org/0000-0003-1698-8546)

Nuray Egelioglu Cetişli, Dr.Öğr.Üyesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İZMİR, e-posta: nurayegelioglu@gmail.com (orcid.org/0000-0001-6194-3131) (Sorumlu yazar)

Elif Ünsal Avdal, Doç.Dr. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İZMİR, e-posta: elif.unsal.avdal@ikc.edu.tr (orcid.org/0000-0001-6888-0882)

Yasemin Tokem, Prof.Dr.İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İZMİR, e-posta: yasemin.tokem@ikc.edu.tr (orcid.org/0000-0001-9140-2846)

nursing education, by getting feedbacks of students and clinic nurses is important to make it more effective and efficient.

Key words: Internship, nursing student, nurse

Yılmaz M, Çetin Ç, Egelioglu-Cetişli N, Ünsal-Avdal E, Tokem Y. The opinions of nursing students and nurses about internship. *Pam Med J* 2018;11(3):329-336.

Giriş

Uluslararası alanda olduğu gibi ulusal hemşirelik eğitiminde de girişimci, işbirlikçi, bileşik model ve klinik eğitim amaçlı programlar (interaktif hasta simülatörleri, bilgisayar temelli simülasyon vb.) gittikçe yaygınlaşmaktadır. Bu uygulamaların yapılan çalışmalarda öğrencinin kendini yeterli hissetmesine, klinik ortama daha hazır hale gelmesine katkı sağladığının belirlenmesi [1-7], meslek yaşamında öğrenciye sağlayacağı yararlar düşünülerek mezuniyet öncesi hayata geçirilmesi ve pekiştirilmesi önemli bir noktadır. Öğrencilerin teorikte anlatılan bilgiler ile klinik ortamda uygulanan işlemler arasında farklılıklar olduğuna ilişkin görüşleri de bilinen bir gerçektir [8-10]. Tüm bunlar göz önüne alınarak son yıllarda hemşirelik eğitimi veren yükseköğretim kurumları öğrenci hemşireleri klinik ortama hazırlamak, meslek yaşamında beklentilerini karşılamak, klinik ortama ilişkin olumsuz deneyimlerinden kaynaklanan streslerini azaltmak, öz yeterliliklerini olumlu yönde etkilemek amacıyla müfredatlarında bazı güncellemeler yapmaktadır [7, 11].

Günümüz hemşirelik eğitiminde bilgilerin ve becerilerin bütünleştirildiği entegre modellerde, öğrencilerin mezuniyete daha etkili olarak hazırlanmaları için, son sınıfta eğitim süresince edindiği tüm bilgi ve becerileri bütünleştirebildiği intörlük uygulama programlarına yer vermeye başlanmıştır. Intörlük uygulama programları öğrencilerin, gerçek çalışma ortamında karşılaşılabileceği sorunları daha kapsamlı olarak görebileceği ve müdahale etme deneyimi kazanabileceği programlar olarak değerlendirilmektedir [1-7]. Hemşirelik eğitiminde intörlük programının genel hedefi öğrenciye, lisans eğitimi boyunca öğrendiği ve mezuniyette kazanmış olması beklenen bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tüm becerilerde ustalık kazandırmaktır [7]. Erenel ve ark. [5] intörlük değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarında öğrencilerin çoğunluğunun el becerileri ile kendilerine olan güvenlerinin ve meslek sevgilerinin arttığına, bilgi ve sorumluluk

duygularının geliştiğine, hemşirelerin ise öğrencilerin bilgisi/becerisinin, iletişim becerileri ve sorumluluk duygularının arttığına, mesleğe uyum sağladıklarına ilişkin görüşlerine yer vermektedir. Benzer sonuçlar Büyük ve ark.'nın [12] çalışmasında da bildirilmektedir.

Hemşirelik eğitiminde teorik bilginin beceriye dönüştürülmesinde ve öğrencilerin mesleki kimliklerinin geliştirilmesinde klinik uygulamanın önemi yadsınamaz. Intörlük, öğrencilerin aldıkları teorik bilgileri klinikte uygulama fırsatı bulmalarına, mesleğe uyum sağlamalarına ve mesleki kimlik geliştirmelerine olanak sağlayan bir uygulamadır. Mezuniyet öncesi intörlük uygulaması öğrenci hemşireleri mesleğe hazırlayacak önemli bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Hemşirelik eğitimi veren tüm yükseköğretim kurumlarında olmasa da bu uygulama giderek yaygınlaşmaktadır. Bu yönüyle intörlük uygulaması yapan öğrencilerin, okul-hastane işbirliği çerçevesinde uygulamaya katkı veren hemşirelerin görüş ve değerlendirmelerinin intörlük uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir [5-7,13].

Bu araştırma, hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve kliniklerde birlikte çalıştıkları hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4. sınıf öğrencileri (n=101) ve intörlük uygulamasına katkı veren bir eğitim-araştırma hastanesinde (dahiliye, cerrahi, kadın doğum ve psikiyatri kliniklerinde) çalışan hemşirelerle (N=162) yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm 4. sınıf öğrencileri ile beş haftalık süreçte intörn öğrencilerle çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 100 hemşire alınmıştır.

Ancak araştırmaya katılmayı kabul etmeyen ($n=50$), araştırmanın yapıldığı tarihlerde izinli ya da raporlu olan ($n=12$) hemşireler araştırmaya alınmamıştır. Araştırmanın verileri 20 Nisan-20 Mayıs 2015 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin intörlük uygulamasına ilişkin görüşleri nedir?

2. Klinik hemşirelerinin intörlük uygulamasına ilişkin görüşleri nedir?

Araştırmanın Yeri ve Özellikleri

Intörlük Uygulaması: Araştırmanın yürütüldüğü Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2010-2011 eğitim öğretim yılında ilk öğrencilerini almış, eğitim müfredatında intörlük uygulaması 2014-2015 eğitim-öğretim yılında başlamıştır. Intörn öğrencilerin uygulama yaptıkları üniversite hastanesinde de intörlük sistemi ilk defa uygulanmaya başlamıştır. Yürütülen intörlük programının amacı intörn hemşirenin eğitimleri süresince öğrenmiş oldukları temel bilgilerini daha bağımsız ve uzun süreli olarak uygulamaya yansıtma becerisini kazanmasını, mezuniyet öncesi mesleki deneyim kazanmasını, bireyin, ailenin ve toplumun koruyucu, tedavi ve rehabilite edici alanlarda sağlık bakım gereksinimlerini karşılamak için, hemşirelik bakımını planlama, uygulama ve değerlendirme becerilerini daha üst düzeye çıkarmasını, kanıta dayalı uygulamalar doğrultusunda bilimsel çalışma esaslarını öğrenebilmesini, hemşirelik alanında, uygulamada yaşanan sorunları fark etme, analiz etme ve çözümleri tartışabilmesini, hemşirelik sürecini yerinde uygulayarak profesyonel yaşama hazırlanmalarını sağlamaktır. Hemşirelik ders müfredatında intörlük dersleri, intörn hemşirenin mesleki bilgi, beceri ve deneyimini kazanması için 7. ve 8. yarıyıl almaya zorunda olduğu derslerdir. Hemşirelik Intörlük Dersleri; İç Hastalıkları Hemşireliği, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Halk Sağlığı Hemşireliği olmak üzere altı dersten oluşmaktadır. Dördüncü sınıf öğrencileri A ve B gruplarına ayrılarak güz dönemi ve bahar döneminde üçer derse kayıt olurlar.

Intörn hemşireler bir dönemde kayıtlı oldukları üç derse beşer haftalık bloklar halinde devam ederler. Bu nedenle üç intörn dersi 15 haftalık dönemde ardışık olarak tamamlanır. Her intörn dersinde klinik/alan uygulamaları haftada 24 saat/üç tam gün, beş haftada bir gece nöbeti ve bir hafta sonu çalışması şeklindedir. Uygulama öncesi öğrencilere ve klinikteki hemşirelere bilgilendirme toplantıları ve eğitimler yapılır. Intörlük programının yürütülmesinde öğretim elemanları, klinik sorumlu hemşireleri ve klinik hemşireleri görevlendirilir. Hem öğretim elemanı hem de klinikte görevlendirilen hemşire intörn öğrenciyi değerlendirmektedir.

Çalışmanın yürütüldüğü hastanenin tüm kliniklerinde (servisler, yoğun bakım, ameliyathane, poliklinikler) toplam 850 hemşire, iki vardiya (08.00-16.00 ve 16.00-08.00) şeklinde, haftada ortalama 40 saat ve ortalama 15 hastaya bir hemşire hasta merkezli bakım verecek şekilde çalışmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Intörlük Değerlendirme Formu- Öğrenci (İDFÖ): Form ilgili literatür bilgileri ve benzer çalışmalar doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır [1-7, 14]. Intörn öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve intörlüğe ilişkin kazanımlarını ve görüşlerini belirlemeye ilişkin, üçlü likert tipinde, 20 sorudan oluşmaktadır. Bu formda öğrencilere intörlük uygulamasının yararları ile intörlük uygulamasına ilişkin görüşlerine ile ilgili sorular yer almıştır.

Intörlük Değerlendirme Formu-Hemşire (İDFH): Form araştırmacılar tarafından hazırlanmış, klinikte intörn öğrenci hemşire ile çalışan hemşirelerin sosyodemografik özelliklerini ve intörlük sistemine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik, üçlü ve beşli likert tipinde, 36 sorudan oluşmaktadır [1-7, 14]. Hemşirelere "öğrencilerin teorik anlamda bilgisinin ne düzeyde yeterli, klinik uygulamalarda ne düzeyde beceriye sahip olduğuna, yeterince sorumluluk alma becerisine ve sorgulayıcı olup olmadıklarına, intörlük uygulamasının öğrenciye neler kattığına" ilişkin düşünceleri/değerlendirmeleri sorulmuştur.

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları araştırmacılar tarafından örneklem grubundaki öğrenci ve hemşirelerle yüz yüze görüşme yöntemi ile

uygulanmıştır. Öğrencilere intörlük derslerinin değerlendirmeleri tamamlandıktan sonra anketler uygulanmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından öğrencilerle teorik eğitim aldıkları fakültede, klinisyen hemşireler ile çalıştıkları kliniklerde bire bir görüşülerek toplanmıştır. Veri toplama işleminden önce öğrenci ve hemşirelere araştırmacının amacı hakkında bilgi verilmiş, sözlü ve yazılı onamları alınmıştır. Bir veri toplama formunun doldurulması 5-10 dakika sürmüştür.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın verileri, çalışmanın yürütüldüğü üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik izin (Tarih/ No:16.04.2015/68) ilgili hastane ve kurumdan yazılı izinler alındıktan sonra toplanmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin yaş ortalaması 21.98±0.8 olup, %81'i kadın, %17.9'u erkektir. Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 35.42±6.70 olup, tamamı kadın, %58'i lisans mezunu ve ortalama çalışma süresi 14.43±8.27 yıldır (Tablo 1).

Öğrencilerin ve hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin görüşleri Tablo 2'de yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin %89,3'ü

intörlük uygulamalarının el becerilerini ve %76.2'si teorik bilgilerinin artmasına, %81'i ekip çalışmasını öğrenmesine ve %69'u teorik bilgilerini uygulamaya yansıtmasına katkı sağladığını belirtmiştir. Kişisel gelişim yönüyle bulgular incelendiğinde öğrencilerin %82.1'i sorumluluk duygusunun ve iletişim becerisinin geliştiğini, %81'i kendine olan güveninin arttığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %96,4'ü, intörlük uygulamalarının hemşirelik mesleğini tanımasına ve uyum sağlamasına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Hemşireler ise, intörlük uygulamalarının öğrenciler açısından, el becerilerinin (%97.9) ve teorik bilgilerinin (%91.8) artmasına, mesleği tanımalarına ve uyum sağlamalarına (%97.9), iletişim becerilerinin gelişmesine (%95.9), kendilerine güvenlerinin artmasına (%93.8) ve ekip çalışmasını öğrenmelerine (%91.8) katkı sağladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %72.6'sı, hemşirelerin ise %98'i intörlük uygulamasının devam etmesini istemektedir (Tablo 2).

Hemşirelerin intörn öğrencilere ilişkin görüşleri Tablo 3'de görülmektedir. Hemşireler intörnlerin, sorumluluk alma (%33), sorgulayıcı olma (%56), sağlık ekibi (%38) ve hastalarla (%42) iletişim kurma, hemşireleri rol model alma (%42) ve kliniğin kurallarına uyma (%58) gibi konularda yeterli olduklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin %44.4'ü intörn hemşirelerin teorik anlamda, %45'i de klinik uygulamalarda kısmen yeterli düzeyde beceriye sahip olduklarını düşünürken,

Tablo 1. Öğrencilerin ve hemşirelerin sosyodemografik özellikleri (n=201)

Özellikler	Ortalama	SS
Öğrencilerin yaş ortalaması (yıl)	21.98	0.8
Hemşirelerin yaş ortalaması (yıl)	35.42	6.70
Hemşirelerin meslekte çalışma süresi (yıl)	14.43	8.27
	n	%
Öğrencilerin cinsiyeti*		
Kadın	68	81.0
Erkek	15	17.9
Hemşirelerin eğitim durumu (n=100)		
Lise mezunu	8	8
Önlisans mezunu	25	25
Lisans mezunu	58	58
Lisansüstü mezunu	9	9

*Öğrencilerin 83'ü bu soruya cevap vermiştir. (SS: Standart sapma)

Tablo 2. Öğrencilerin ve hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin görüş ve önerileri (n=201)

Görüşler	Öğrenci (n=101)			Hemşire (n=100)		
	Evet n (%)	Hayır n (%)	Kısmen n (%)	Evet n (%)	Hayır n (%)	Kısmen n (%)
El becerisinin artmasına katkı sağlıyor	75 (89.3)	2 (2.4)	7 (8.3)	95 (97.9)	-	2 (2.1)
Teorik bilginin artmasına katkı sağlıyor	64 (76.2)	4 (4.8)	16 (19.0)	89 (91.8)	-	8 (8.2)
Teorik olarak öğrenilenlerin uygulamaya yansıtılmasına fırsatı sağlıyor	58 (69.0)	6 (7.1)	20 (23.8)	92 (94.8)	-	5 (5.2)
Ekip çalışmasını öğrenmeye katkı sağlıyor	68 (81.0)	6 (7.1)	10 (11.9)	89 (91.8)	-	8 (8.2)
Kendine olan güveni artırıyor	68 (81.0)	5 (6.0)	11 (13.1)	91 (93.8)	-	6 (6.2)
Sorumluluk duygusunun gelişmesine katkı sağlıyor	69 (82.1)	5 (6.0)	10 (11.9)	89 (91.8)	-	8 (8.2)
İletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağlıyor	69 (82.1)	6 (7.1)	9 (10.7)	93 (95.9)	-	4 (4.1)
Mesleği tanıma ve uyum sağlamaya katkı sağlıyor	81 (96.4)	-	3 (3.6)	95 (97.9)	-	2 (2.1)
Öneriler						
İntörlük uygulaması devam etmeli	61 (72.6)	23 (26.2)	-	96 (98.0)	2 (2.0)	-
Uygulamanın süresi artmalı	30 (35.7)	54 (64.3)	-	26 (26.0)	38 (38.0)	36 (36.0)
Daha çok gece nöbeti tutulmalı	34 (40.5)	48 (57.2)	-	95 (95.0)	5 (5.0)	-

%67'si intörnlerin genellikle verilen görevleri zamanında yerine getirdiğini ve %82.7'si klinikte intörn hemşirelerin bulunmasının iş yükünü azalttığını ifade etmiştir (Tablo 3).

Tartışma

İntörlük, öğrencilerin kendilerini profesyonel role hazır hissetmelerini, teoride öğrendikleri bilgileri uygulamaya aktarabilmelerini ve mesleki yeterliliklerinin artmasını sağlayan uygulamalardır. Bu araştırma sonuçları da intörlük programının öğrencilerin hem el becerilerinin artmasına, teorik bilgilerini uygulamada hayata geçirme fırsatı vermesine, hem de kişisel gelişim yönüyle olumlu yönde katkı sağladığını göstermiştir. Hemşirelik öğrencilerinde intörlük programının yararlarının incelendiği ulusal ve uluslararası literatürde yer alan diğer çalışmalarda da [3, 5, 11, 14, 15] intörlük uygulamasının öğrencilerin iletişim ve klinik uygulama becerilerinin artmasına, liderlik özellikleri kazanmalarına mezuniyet öncesi temel yetkinlik düzeyine ulaşmalarına ve eğitim maliyetlerini azaltmaya katkı sağladığı belirtilmiştir.

Hemşirelik eğitiminde teorik bilginin klinik uygulamalarda kullanılması ve geliştirilmesi önemli bir noktadır [11]. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası intörlük uygulamasının teorik bilgilerinin artmasına ve teorik bilgilerini uygulamaya yansıtmasına katkı sağladığını belirtmiştir. Erenel ve ark. [5] tarafından Ankara'da bir devlet üniversitesinin hemşirelik intörn öğrencileri ile yapılan çalışmada, öğrenciler intörlüğün el becerilerini ve teorik bilgilerini arttırdığını, Sabancıoğulları ve ark.'nın [4] çalışmasında da öğrencilerin büyük çoğunluğu intörlük programının kendilerine bilgi ve beceri kazandırarak mesleğe hazırladığını belirtmişlerdir. Tosun ve ark. [7] tarafından yapılan çalışmada da benzer olarak intörlük uygulamalarının, öğrencilerin mesleki yeterliklerinin artmasını sağladığı, kendilerini daha yeterli, güvenli ve mesleğe hazır hissetmelerine yardımcı olduğu bildirilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu, sorumluluk duyguları ve iletişim becerilerinin geliştiğini, kendilerine olan güvenlerinin arttığını ifade ettikleri görülmüştür. Kim [16] tarafından

Tablo 3. Hemşirelerin intörn öğrencilere ilişkin görüşleri (n=100)

Görüşler	Evet n (%)	Hayır n (%)	Kısmen n (%)
İntörn hemşireler sizi rol-model alıyor	42 (42.4)	10 (10.1)	47 (47.5)
İntörn hemşireler bilmedikleri konularda yeterince sorgulayıcıdır	56 (56.6)	43 (43.4)	-
İntörn hemşireler sorumluluk alma becerisine yeterince sahiptir	33 (33.0)	12 (12.0)	55 (55.0)
İntörn hemşirelerin hastalarla iletişim kurma becerisi yeterlidir	42 (42.0)	7 (7.0)	51 (51.0)
İntörn hemşirelerin diğer sağlık ekibi üyeleri ile iletişim kurma becerisi yeterlidir	38 (38.0)	13 (13.0)	49 (49.0)
İntörn hemşireler kliniğin kurallarına uyum gösterebilmektedir	58 (58.0)	-	42 (42.0)
Genel olarak intörlük uygulamasından memnunuz	76 (77.6)	3 (3.1)	19 (19.4)
	Azaltıyor n (%)	Artırıyor n (%)	Etkilemiyor n (%)
Klinikte intörn hemşirelerin bulunmasının iş yüküne etkisi	81 (82.7)	13 (13.3)	4 (4.1)
	Yeterli n (%)	Yetersiz n (%)	Çok yetersiz n (%)
İntörn hemşirelerin teorik anlamda bilgisinin yeterliliği	42 (42.4)	11 (11.1)	-
	Çok yeterli n (%)	Kısmen yeterli n (%)	Yeterli n (%)
İntörn hemşirelerin klinik uygulama becerilerinin yeterliliği	2 (2.0)	44 (44.4)	54 (54.0)
	Her zaman n (%)	Genelde n (%)	Hiçbir zaman n (%)
İntörn hemşirelerin verilen görevleri zamanında yerine durumu	1 (1.0)	67 (67.0)	32 (32.0)
	Ara sıra n (%)	Hiçbir zaman n (%)	Hiçbir zaman n (%)
	16 (16.0)	14 (14.0)	-

son sınıf hemşirelik öğrencilerinin (n=102) klinik yeterliliğinin değerlendirildiği çalışmada öğrenciler, klinik uygulamaların, kendilerini profesyonel role hazır hissetmelerini ve mesleki yeterliliklerinin arttırdığını bildirmektedir. Özbayır ve ark. [11] tarafından cerrahi hastalıkları hemşireliği intörlük dersini alan öğrencilerin klinik uygulamaları değerlendirmesinin incelendiği araştırmada da öğrencilerin büyük çoğunluğu (%86.5) intörlük uygulamasının, iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Blanzola et al. [17] tarafından intörlük uygulamasının hemşirelerin yeterliliklerine etkisinin incelendiği yarı deneysel çalışmada, intörlük programı uygulanan grupta temel yeterliliklerin liderlik ve yönetim becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tosun ve ark. [7] ve Gümrall ve Coşar [14]'ın çalışma sonuçlarına benzer olarak, bu araştırmada da öğrencilerin neredeyse tamamı (%96.4), intörlük uygulamalarının hemşirelik mesleğini tanımaya ve uyum sağlamalarına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Tüm bu çalışma sonuçları intörlük uygulamasının mesleki beceri kazanımının yanı sıra öğrenciyi profesyonel olma yönünde mesleğe hazırlamada yararlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgulara ek olarak hem öğrencilerin hem de klinik hemşirelerinin uygulamanın devam etmesi yönündeki görüşleri programın olumlu yönünü destekler niteliktedir.

Çalışmada hemşireler intörlük uygulamasının, öğrencilerin el becerilerinin ve teorik bilgilerinin artmasına, mesleği tanımalarına ve uyum sağlamalarına, iletişim becerilerinin gelişmesine, kendilerine güvenlerinin artmasına ve ekip çalışmasını öğrenmelerine katkı sağladığını belirttikleri görülmüştür. Yanı sıra hemşirelerin çoğu intörlüklerin, sorumluluk alma, sorgulayıcı olma, sağlık ekibi ve hastalarla iletişim kurma, hemşireleri rol modeli olarak alma ve kliniğin kurallarına uyma gibi konularda yeterli olduklarına dair görüş bildirmişlerdir. Erenel ve ark. [5] tarafından hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada bu çalışmanın sonuçlarına benzer olarak, hem öğrenciler hem de hemşireler intörlük uygulamasını yararlı bir uygulama olarak belirtmiş, öğrencilerin mesleğe uyum sağlamaları, iletişim becerileri ve sorumluluk duygusunu arttırdığını bildirmişlerdir. Büyük ve ark. [12] hemşirelerin intörlük uygulaması hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla

yapılan çalışmada da, hemşireler intörlüğün öğrencilerin mesleki gelişimi açısından yararlı bir uygulama olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Hemşirelerin yarısından daha azı intörn öğrencilerin teorik yönden ve klinik uygulamalar yönünden "kısmen yeterli" düzeyde beceriye sahip olduklarını düşünürken, büyük çoğunluğu öğrencilerle beraber çalışmanın iş yüklerini arttırmadığını, hatta azalttığını ifade etmişlerdir. Büyük ve ark.'nın [12] çalışmasında intörlük öğrencilerinin iş yüklerini arttırmadığı ve kliniğe işgücü anlamında katkı sağladığı, Akyüz ve ark.'nın [1] çalışmasında da hemşirelerin klinikte öğrenciler ile çalışmalarının iş doyumlarını arttırdığı sonucu elde edilmiştir. Klinik eğitimde profesyonel hemşirelerle çalışan öğrencilerin, teorik ve klinik uygulamalar yönünden yeterliliklerinin ve iletişim becerilerinin arttığı kliniğe daha rahat uyum sağladıkları, kritik düşünme becerilerinin geliştiği ve daha profesyonel davranacakları, bu nedenle de öğrencilerin profesyonel rol modeli oluşturacak deneyimli hemşireler ile birlikte klinik eğitim alması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre intörlük dönemi, hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve mesleki becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan bir süreçtir. Klinik uygulamanın değerlendirilmesinin eğitim sürecinin bir parçası olduğu göz önüne alınırsa intörn öğrencilerin programa ilişkin görüşlerinin alınması programların işleyişini ve kalitesini geliştirmek açısından önemlidir. Ayrıca çalışmada, intörlük öncesi sınıflarda öğrencilerin teorik yönden daha çok desteklenmeleri ve uygulama yapılan kliniklerdeki hemşirelerin de bilinçli, deneyimli ve mesleki yönden donanımlı, olumlu rol modeli olması uygulama hedeflerine ulaşılması, öğrencinin istenilen düzeyde bilgi ve beceriye sahip olarak mezun olması açısından önemlidir.

Çıkar İlişkisi: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar ilişkisi bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Akyüz A, Tosun N, Yıldız D, Kılıç A. Klinik öğretimde hemşirelerin, kendi sorumluluklarına ve hemşirelik öğrencilerinin çalışma sistemine ilişkin görüşleri TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2007;6:459-464.
2. Brown T, Williams B, McKenna L, et al. Practice education learning environments: the mismatch between perceived and preferred expectations of undergraduate health science students. Nurse Educ Today 2011;31:e22-28.

3. Orak S, Orhan H, Ağırman Ö, Özgürce B. Hemşirelik-ebelik eğitiminde Süleyman Demirel Üniversitesi örneği: Isparta Sağlık Yüksekokulu intörn öğrencilerinin klinik sahada entegre uygulaması ile ilgili bilgi ve tutumları. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi 2008;15:11-16.
4. Sabancıoğulları S, Doğan S, Kelleci M, Avcı D. Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin intörlük programına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2012;5:16-22.
5. Erenel AŞ, Dal Ü, Kutlutürkan S, Vural, G. Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi 2008;15:16-25.
6. Ünver V, Çınar Fİ, Yüksel Ç, Şahiner G, Seven M, Yava A. Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin acil servis klinik uygulamasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2013;10:12-17.
7. Tosun N, Oflaz F, Akyüz A ve ark. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin intörn eğitim programından beklentileri ile program sonunda kazanım ve önerilerinin değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2008;50:164-171.
8. Karadağ G, Parlar Kılıç S, Ovayolu N, Ovayolu Ö, Kayaaslan H. Öğrenci hemşirelerin klinik uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve klinik hemşireler hakkındaki görüşleri. TAF Preventive Medicine Bulletin 2013;12:665-672.
9. Elçigil A, Sarı HY. Facilitating factors in clinical education in nursing. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2011;4:67-71.
10. Terzioğlu F, Kapucu S, Özdemir L, ve ark. Simülasyon yöntemine ilişkin hemşirelik öğrencilerinin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2012;19:16-23.
11. Özbayır T, Yavuz M, Taşdemir N, Dirimeşe E, Seki Z, Okgün A. Cerrahi hastalıkları hemşireliği intörn öğrencilerinin klinik uygulamayı değerlendirmeleri ve akademik başarı durumları. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2011;27:1-9.
12. Büyük TE, Rızalar S, Çetin A, Sezgin S. Hemşirelerin intörn eğitim uygulaması hakkındaki görüş ve önerileri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;3:135-140.
13. Kostak MA, Aras T, Akarsu Ö. Hemşirelik öğrencilerinin klinik hemşirelerinin eğitimlerine verdiği katkıya ilişkin görüşleri. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi 2012;1:39-46.
14. Gümral N, Coşar F. Ebelik ve hemşirelik son sınıf öğrencilerinin okul-hastane işbirliği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. SDÜ Tıp Fak Derg 2006;3:21-24.
15. Smith CA. Implementing a nursing internship program. Healthcare Quarterly 2008;11:76-79.
16. Kim KH. Clinical competence among senior nursing students after their preceptorship experiences. J Prof Nurs 2007;23:369-375.
17. Blanzola C, Lindeman R, King ML. Nurse internship pathway to clinical comfort, confidence, and competency. J Nurses Staff Dev 2004;20:27-37.